

Tuemme asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimeenpanoa

Hyvinvointialueiden sote-valvonta
LSSAVI:n toimialueella 5.5.2022

Hanna Toiviainen

Ohjelmapäällikkö

FT (kansanterveys), YTM

Asiakas- ja
potilasturvallisuus-
strategia

Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
Klient- och patientsäkerhetscentret

Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus

- Vaasan sairaanhoitopiiri perusti 2019 Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskuksen (aik.); valtakunnallinen toiminta käynnistettiin 2020 STM:n myöntämän valtionavustuksen turvin.
- Tammikuussa 2021 vahvistettiin erikoissairaanhoidon keskittämisasetuksessa asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämisen ja suunnittelun kansallisen yhteensovittamisen tehtävät Vaasan sairaanhoitopiirille.
- Isäntäorganisaationa Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymä 2022 alkaen:
  - Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
  - Klient- och patientsäkerhetscentret
  - Finnish Centre for Client and Patient Safety

Keskuksen toiminta

- Koordinoimme valtakunnallisesti asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämistä, suunnittelua, seuranta ja arviointia.
- Tuotamme toimintamalleja, uusia työkaluja ja suosituksia hyvinvointialueille, ammattilaisille, asiakkaille ja potilaille.
- Toimintamme on kaksikielistä.
  - www-sivut ja verkkoviestintä, muut tuotteet suomeksi ja ruotsiksi
- Toimintaamme ohjaa, seuraa ja arvioi STM:n asettama ohjausryhmä.
  - Neuvottelukunta ohjaa keskuksen tutkimus- ja kehittämislinjoja
  - Sosiaalialan asiantuntijaryhmä (1/2022) tukee asiakasturvallisuustyötä
- Toiminta-ajatus: Teemme yhteistyötä kaikkien kanssa avoimesti tietoa ja tuloksia jakaen.

Keskuksen toiminta

- Laadimme malleja, kuvauksia ja tarkistuslistoja palvelunjärjestäjien ja tuottajien tueksi.
  - Esim. Tunnistamisen kuvaus
- Mahdollistamme yhteiskehittämisen ylläpitämällä alustoja ja toimimalla verkostomaisesti.
  - Tutkimus- ja kehittämisselvit
  - No Harm Experts -verkostotapaamiset
- Mahdollistamme asiantuntijatiedon nopean välittymisen eri verkostojen kautta ja viestimällä aktiivisesti.
  - Uutiskirjeet, verkkojulkaisut, jatkuvasti päivittyvät www-sivut, some
- Välitämme tutkittua tietoa, koulutamme, tutkimme ja teemme selvityksiä.
  - No Harm Bothnia –webinaarit
  - Erillisrahoitetut tutkimus- ja selvityshankkeet

Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia 2022–2026

- [Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma 2022-2026](#)
- Keskukselle on osoitettu tehtävät:
  - Strategian suunnittelun ja toimeenpanon fasilitointi (pääasiassa hyvinvointialueilla)
  - Strategian toteutumisen seuranta
- Strategian toimeenpanoa ohjaa ja tukee STM:n nimeämä seurantaryhmä.
  - Seurantaryhmä voi nimetä alatyöryhmiä strategian toimeenpanon edistämiseksi
- STM toteuttaa strategian valtakunnallisen viestintäkampanjan.

Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia 2022–2026

Visio: Suomi asiakas- ja potilasturvallisuuden mallimaa 2026 – vältämme vältettävissä olevan haitan

<u>Strateginen kärki 1</u> Yhdessä asiakkaiden ja potilaiden kanssa	<u>Strateginen kärki 2</u> Hyvinvoivat ja osaavat ammattilaiset	<u>Strateginen kärki 3</u> Turvallisuus ensin kaikissa organisaatioissa	<u>Strateginen kärki 4</u> Parannamme olemassa olevaa
<u>Tavoite 1.1</u> Lisäämme osallisuutta turvallisuuden parantamiseksi	<u>Tavoite 2.1</u> Varmistamme turvallisuusosaamisen ja sen lisääntymisen läpi työuran	<u>Tavoite 3.1</u> Avoin ja saatavilla oleva tieto ohjaa toimintaamme ja lisää turvallisuutta	<u>Tavoite 4.1</u> Lisäämme lääkehoidon turvallisuutta yhteisillä toimintatavoilla
<u>Tavoite 1.2</u> Edistämme asiakas- ja potilasturvallisuustyötä samaa tahtia	<u>Tavoite 2.2</u> Luomme turvallisuutta tukemalla työhyvinvointia	<u>Tavoite 3.2</u> Varmistamme kaikille turvalliset etä- ja digipalvelut	<u>Tavoite 4.2</u> Huolehdimme laitteiden ja tietojärjestelmien käytön turvallisuudesta
<u>Tavoite 1.3</u> Asiakkaiden, potilaiden ja läheisten kokemukset ohjaavat palveluidemme kehittämistä	<u>Tavoite 2.3</u> Parannamme turvallisuutta aktiivisella johtamisella	<u>Tavoite 3.3</u> Turvallisuuskulttuuri on toimintamme perusta	<u>Tavoite 4.3</u> Yhtenäistämme hyvät infektio- ja torjunnan käytännöt

Vahvistamme ja luomme edellytykset kansalliselle ja alueelliselle turvallisuustyölle

Strategian toimeenpanosuunnitelma

- Neljä eri toimeenpanon tasoa
  - Kansallinen taso: STM sekä sen alaiset laitokset, sote-alan koulutusta antavat tahot ja kansallisen tason muut sidosryhmät
  - Palvelunjärjestäjät ja -tuottajat: hyvinvointialueet ja vastaavat palvelunjärjestäjät, myös yksityiset palveluntuottajat
  - Palveluyksiköt
  - Sidosryhmät
- Tavoitteet jaoteltu toimeenpanotasojen mukaisesti tehtäviksi ja ajallisiksi seurantatavoitteiksi/mittareiksi

Strategian toimeenpano

- Vastuu toimeenpanosta on palvelunjärjestäjillä ja -tuottajilla sekä palveluyksiköillä (esim. hyvinvointialueet).
- Keskus auttaa ja tukee yhteistä kehittämistä ja suunnittelua yli hyvinvointialueiden rajojen:
  - Asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelman/omavalvontasuunnitelman sekä sopimusohjauksen sisältöjä tarkasteleva verkosto.
  - Asiakas- ja potilasturvallisuuden tasomittausryhmä (jatkoa 11/2021 julkaistulle VN TEAS -hankkeen raportille).
- Keskus seuraa strategian toimeenpanon etenemistä.
  - Arviointimenettelyjen ja seurantamittareiden suunnittelu 2022 aikana.
- Ajantasaista tietoa strategiatyön etenemisestä saa keskuksen verkkosivuilta www.asiakasjapotilasturvallisuuskeskus.fi

Strategian toimeenpanon valmistelu käytännössä

- Työtä johtaa ohjelmapäällikkö Hanna Toiviainen.
- Strategisten kärkien etenemistä luotsaavat kärkikoordinaattorit.
- Toimeenpanoa valmistelevat tavoitteille nimetyt 12+1 suunnitteluryhmää:
  - Jäsenet sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmistä, koulutusorganisaatioista, järjestöistä sekä yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta.
  - Tekevät konkreettiset ehdotukset priorisoinneista ja etenemisestä tiekartaksi 13.5.2022 mennessä.
  - Tarvittaessa perustetaan työryhmiä, tehdään selvityksiä ja kerätään tuloksia tai ehdotetaan eri sidosryhmille toimeenpanoon liittyviä tehtäviä.

Meneillään olevat toimeenpanoa tukevat ryhmät

Asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelman/omavalvontasuunnitelman sekä sopimusohjauksen sisältöjä tarkasteleva verkosto:

- Esitellään eri hyvinvointialueiden johtamisrakenteiden ratkaisuja asiakas- ja potilasturvallisuusjärjestelmien varmistamiseksi. Laaditaan yhteenveto erilaisista rakennemalleista.
- Tunnistetaan hyvinvointialueiden ostopalvelu-/ulkoistamissopimuksissa huomioitavia asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvät seikkoja.
- Jaetaan tietoa hyvinvointialueiden omavalvontaohjelmien sekä palveluyksiköitä koskevien omavalvontasuunnitelmien rakenteiden ja sisältöjen muodostamisesta.
- Verkosto kokoontuu parittomilla viikoilla tiistaisin klo 14–16. Kysy lisää: jaana.kalliokoski@ovph.fi
- Keskuksen tutkimus- ja kehittämislinjat toteuttavat strategian osatavoitteita
  - Osaamisen kehittäminen, Estettävät sairaalakuolemat, Tunnistaminen, Tasomittaus, Lääkitysturvallisuus, Kotiin annettavat palvelut, Hoitoon liittyvät infektiot
- Tasomittaustyöryhmässä jatkojalostetaan VN TEAS -hankkeen ”Potilas- ja asiakasturvallisuuden tilannekuva ja seurantamenettelyt” mittariehdotuksia.
  - Alatyöryhmät kolmelle eri indikaattoriryhmälle (Kuuma linja, Tarkistuslistat ja Vertailumittarit)

Keskus viestii strategian toimeenpanon tilanteesta

- Tarjotaan ajantasaista tietoa päättäjille, ammattilaisille, opiskelijoille ja väestölle
- Kanavat:
  - Keskuksen verkkosivut (tiedon kotipesä)
www.asiakasjapotilasturvallisuuskeskus.fi
  - Uutiskirje (10 krt/vuosi)
  - Mediatiedotteet
  - Mielialuekirjoitukset lehtiin
  - NO HARM -lehti (2 krt/vuosi)
  - Sosiaalinen media: Twitter ja LinkedIn
  - Blogi
  - Tapahtumia No Harm Bothnia -webinaarit, No Harm Expert -tapaamiset ja vuosiseminaari (seuraava 1.-2.9.2022)

Keskisuomalainen Torstaina 28.4.2022

Päätäjät asiakas- ja potilas- turvallisuuden vartijoina

 OECD:n arvioissa terveydenhuollon kustannuksista jopa 13 prosenttia kuluu hoitovirheiden ja -haittojen korjaamiseen. Valtiontalouden tarkastusvirasto arvioi, että suhteutettuna Suomeen haitat aiheuttavat yli miljardin euron vuosikulut.

Kun kulut jaetaan hyvinvointialueittain väestöpohjan mukaan, kohdistuu poikkeamien korjaamiseen Keski-Suomessa 50 miljoonaa euroa. Summa sisältää vain terveydenhuollon kustannukset.

Sosiaalihuollon asiakasturvallisuuspuutteiden lisäkustannuksista ei ole tietoa. OECD:n mukaan terveydenhuollon virheistä ja haittoista yli puolet olisi vältettävissä ennakoinnalla ja suojautumalla riskeiltä. Loogisesti tämä pätee myös sosiaalihoitoon.

Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakas- ja potilasturvallisuudesta vastaavat asiantuntijat toimivat osana KYS-erva-alueen asiakas- ja potilasturvallisuusverkostoa sekä kansallisia Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen kehittämisverkostoja.

Heidän asiantuntemuksensa on käytettävissä päättäjien perehdyt-

tämiseen ja strategiatyön valmisteluun. Heillä on aitiopaikan näkemys siitä, kuinka hyvinvointialueen asukkaat saadaan mukaan kehittämään turvallisia palveluja ja turvaamaan myös henkilökunnan hyvinvointi.

STM:n helmikuussa julkistama kansallinen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimenpideohjelma 2022-2026 antaa hyvät työkalut ja mittarit turvallisuuden parantamiseksi.

Tavoite on, että Suomesta tulee viidessä vuodessa turvallisuuden mallimaa siten, että käytäntömme ovat parhaaseen tutkittuun tietoon perustuvien suositusten mukaisia.

Vältämme vältettävissä olevan haitan etenemällä turvallisuus edellä kaikissa sote-organisaatioissa, parantamalla olemassa olevia hyviä käytäntöjä, huolehtimalla henkilöstön hyvinvoinnista ja turvallisuusosaamisesta sekä osallistamalla asiakkaat, potilaat ja heidän läheisensä turvallisuustyöhön.

Asiakas- ja potilasturvallisuuden tavoitteet tulee kirjoittaa hyvinvointialueen strategioihin. Turvallisuusasioita on säännöllisesti esiteltävä hyvinvointialueen päättäjille ja

arvioille toimielimille. Kriittistä on myös sisällyttää asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä laatua varmistavista kriteereistä ostopalvelu- ja ulkoistamissopimuksiin.

Lakisääteinen omavalmontaohjelma on hyvinvointialueen turvallisuustyökalu, jolla varmistetaan, että palveluiden asiakas- ja potilasturvallisuus sekä laatu ovat riittävän tasoista. Toiminta edellyttää riittävät resurssit.

Riskit kasvavat murroskausia. Hyvinvointialueet ottavat vastuun soten järjestämisestä 2023 alussa ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistaminen on osa järjestämisvastuuta. Uusi strategia ohjaa yhtenäiseen turvallisuus-kulttuuriin ja sen tavoitteiden toimeenpano kannattaa aloittaa heti. Päättäjillä on puntaroinnin, valintojen ja strategisen päätöksenteon paikka.

Hanna Toiviainen Päivi Eskelinen
Toiviainen on Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen ohjelmapäällikkö, FT (Kansanterveys) sekä YTM ja Eskelinen on yhtiöjohtaja, YTM ja KYS-erityisvastuualueen potilasturvallisuustehittäjä.

HELSINGIN SANOMAT Uutiset Lehdet Lähetyspalvelut

KUULIJO: HS Video | Helsingin Sanomat | Uutiset | Uutiset | Päivälehti | Kaupalehti

KAUPPALEHTI: Arvioitua haluttiin lähellä kaksisuuntaista, mutta työmäärä alkoi pidentyä

HEIKKI TIMANTTI: Marja Heikkinen käynnisti ajatuksensa julkaisun, mutta nyt yhteistyön sääntöjen kirkkareitti, jota kaikki eivät ymmärrä

Mielipide | Lääkärinäkemyksiä

Haluamme tehdä Suomesta potilasturvallisuuden mallimaan

Suurin työ tehdään palvelujärjestäjien parissa eli uusilla hyvinvointialueilla.

18.4.2022

POTILASTURVALLISUUS on noussut otsikoihin hoitajien työkaustien myötä. Tuomme näkyväksi laajentuman sisällyttämällä asiakas- ja potilasturvallisuuteen.

Taloudellisen yhteistyön ja laatuvarmistuksen (OEDD) arvioissa terveydenhuollon kustannuksista jopa 13 prosenttia kuluu hoitovirheiden ja -haittojen korjaamiseen. Suhteutettuna Suomeen haitat aiheuttavat Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) mukaan yli miljardin euron vuosikulut.

Kun kulut jaetaan hyvinvointialueittain väestöpohjan mukaan, kohdistuu turvallisuuspuutteita korjaamiseen Itä-Suomen hyvinvointialueella 15, Keski-Suomella 50, Länsi-Suomella 96, Vantaan-Seuralla 30 ja Helsingin kaupungilla 113,3 miljoonaa euroa. Nämä ovat alustavia arvioita, vain terveydenhuollon lääkäristä ja hoitajista. Sosiaalihuollon asiakasturvallisuuden puutteiden lisäkustannuksista ei ole tietoa.

OEDD:n mukaan terveydenhuollon virheistä ja haittoista yli puolet olisi vältettävissä ennakoinnalla ja suojautumalla riskeiltä. Loogisesti tämä pätee myös sosiaalihoitoon. Lisäksi turvallisuusyö väheessä ihmislähtöisessä lähtökäytössä.

Sosiaal- ja terveysministeriö julkisti helmikuussa kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimenpideohjelman vuodelle 2022-2026. Tavoite on, että Suomesta tulee viidessä vuodessa turvallisuuden mallimaa siten, että käytäntömme ovat parhaaseen tutkittuun tietoon perustuvien suositusten mukaisia.

Päätäjät ja toimintajärjestäjien seurataan laatu- ja turvallisuusmittarein. Vältämme vältettävissä olevan haitan etenemällä turvallisuus edellä kaikissa sote-organisaatioissa, parantamalla olemassa olevia hyviä käytäntöjä, huolehtimalla henkilöstön hyvinvoinnista ja turvallisuusosaamisesta sekä osallistamalla asiakkaat, potilaat ja heidän läheisensä turvallisuustyöhön. Päättäjillä on puntaroinnin, valintojen ja strategisen päätöksenteon paikka.

Suurin työ tehdään palvelujärjestäjien parissa eli uusilla hyvinvointialueilla. Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan asiakas- ja potilasturvallisuus on tullut strategian valmisteluun ja osana ja arvio toimeenpanoon. Käsitys siitä ja miten hyvinvointialueita suositellaan toteuttaa ja jatkamalla siten selvi toivottavalla tavalla kehittäminen ja jatkamalla hyviä käytäntöjä. Laittamalla hyvä kerrästäminen säilytyksensä.

Terveydenhuollon virheistä yli puolet olisi vältettävissä ennakoinnalla.

Nyt on tärkeää, että päättäjät tiedostavat turvallisuustyön tärkeyden. Riskit kasvavat murroskausia. Hyvinvointialueet ottavat vastuun soten järjestämisestä vuoden 2023 alusta. Asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistaminen on osa järjestämisvastuuta. Uusi strategia ohjaa

KauppaLehti UUTISET PÖRSSI YRITYKSET OPTIO TOIMITILAT KESKUSTELU

• Katso lähetykset: 11:00 Harvia Q1'22 to 5.5. klo 11:00

Mielipidekirjoitus
Hyvinvointialueet ovat paljon vartijoina asiakas- ja potilasturvallisuustyössä

25.4.2022 20:00 SOTE TERVEYDENHUOLTO POLITTIKKA

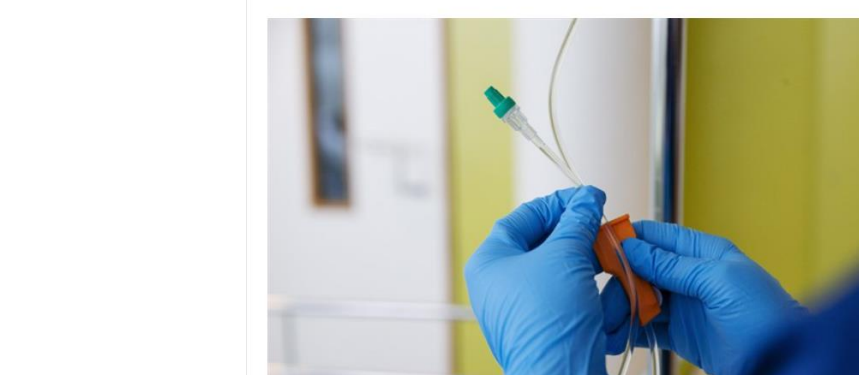

VASABLADET

Lokalt ▼ Ekonomi Ledare & debatt Sport ▼ Blåljus Mer ▼ E-tid

+ OPINION FRÅN LÄSARNA | KL. 6.35

DEBATT: Beslutsfattarna bär ansvar för patient- och klientsäkerheten

Turvallisesti. Hyvinvointialueiden lähtien, kirjoittavat Hanna Toiviainen ja Päivi Eskelinen.

LinkedIn:

<https://www.linkedin.com/company/finnish-centre-for-client-and-patient-safety/>

<https://www.linkedin.com/in/hanna-toiviainen-0764aa136/>

Twitter:

@patkeskus

@HKToiviainen

Viestimme myös:

Instagram ('lääkitysturvallisuus')

Facebook / sote-ammattilaiset -ryhmä

Viestimme strategiaan liittyen tunnisteilla

#asiakasturvallisuus

#potilasturvallisuus

#mallimaa2026

#strategia

#toimeenpano

#soteuudistus #sote

#hyvinvointialue #hyvinvointialueet

@patkeskus

@STM_Uutiset

@fi_soteuudistus

Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
Klient- och patientsäkerhetscentret

NO HARM
Talvi 2021

Lehti asiakas- ja potilasturvallisuudesta | heinä 2021

Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskus

Sisältö

4	5	6	8
Nimenne on nyt	Uusi	Pirkanmaalle suun-	Potilaan ääni
Verkostovero	Miten kysyä, kun ei		

Sisältö

4	5	6	8
NO HARM on uusi lehti asiakas- ja potilasturvallisuudesta	Toimituksen selitys	Sairautuminen herätti halun auttaa - kirjasto-ohjelmista tarjosi reitin	Potilaan ääni
10	12	14	16
Verkoista tulleet	NO HARM -kirjppi	Potilas-turvallisuusoppia valmistuville lääkäreille	Erva-alueiden nimittämät potilasturvallisuus-lähettiläät aloittivat
18	20	22	24
Adrianin kynnästä	Kuukauden maailma	MIKSI KOSKAAN vai sittenkin AINAA?	Tiesitkö, että... kukaan ei ja tapaukset

NO HARM | Lehti asiakas- ja potilasturvallisuudesta 2

POTILAS- JA ASIAKASTURVALLISUUDEN KEHITTÄMISKESKUS UFVOKUNSAKSENTRET KUN PATIENT- OCH KLIENTSÄKERHETS CENTRET

Finnish Centre for Client and Patient Safety
Our national task is to coordinate client and patient safety improvement and planning.
Hospital & Health Care · Vaasa, Pohjanmaa · 137 followers

@patkeskus.fi

NO HARM Lehti asiakas- ja potilasturvallisuudesta seuraava ilmetyy kesäkuun alussa

www.noharm.fi

Utiskirje / Nyhetsbrev 29.4.22

<https://www.vaasankekussairaala.fi/potilas-ja-asiakasturvallisuuden-kehittamiskeskus/tietoameista/utiskirje/>

Tulevia tapahtumia

- No Harm Bothnia -webinaarit
  - Kevään viimeinen 5.5. klo 12–15.15 ”Turvallisten ja laadukkaiden lääkehoidon palveluiden kehittäminen monialaista yhteistyötä hyödyntämällä”
  - Jatkuvat syksyllä
- No Harm Experts -verkoston Teams-tapaamiset
  - Kevään viimeinen 12.5. klo 14–15 ”Hyvinvoivat ja osaavat ammattilaiset”
  - Jatkuvat syksyllä
- Asiakas- ja potilasturvallisuuden IV kansallinen seminaari
  - 1.–2.9.2022, Vaasa, hybridi
- World Patient Safety Day / No Harm Bothnia -webinaari
  - 15.9.2022

Kiitos!

Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
Klient- och patientsäkerhetscentret